

APROBAT

În ședința Biroului permanent al
Camerei Deputaților

INFORMARE

Parlamentul României
Camera Deputaților

din data de 13.06.2007

cu privire la participarea la Misiunea OSCE de monitorizare a
alegerilor parlamentare în Republica Armenia

Procedura nr. 762 din 12.06.2007

(12 mai 2007)

În perioadă 10-13 mai 2007, domnii deputați Traian DOBRE și Alecsandru ȘTIUCĂ, doamna senator Doina SILISTRU și domnul senator Constantin GAUCAN, împreună cu doamna Adriana Pescaru, consilier DRPE-Senat și secretar tehnic al Delegației, au participat, în calitate de observatori, la Misiunea OSCE de monitorizare a alegerilor parlamentare în Republica Armenia.

Activitatea parlamentarilor români s-a înscris în programul acțiunilor Misiunii internaționale de observare a alegerilor (IEOM) organizată de OSCE, organizată de OSCE/ODIHR (Biroul OSCE pentru instituții democratice și drepturile omului), Misiune care a inclus 411 observatori pe termen scurt, între care 59 de observatori din partea Adunării Parlamentare a OSCE, 32 din partea Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) și 13 din partea Parlamentului European (PE). Delegația de observatori pe termen scurt (STO) a fost coordonată de către dna. Tone Tingsgaard, vicepreședintă a Adunării Parlamentare a OSCE.

IEOM a urmărit modul în care au fost respectate și aplicate în procesul de desfășurare a campaniei electorale și a alegerilor propriu-zise angajamentele OSCE, ale Consiliului Europei și alte standarde internaționale privind procesele electorale democratice și legislația în domeniu.

Zilele de 10 și 11 mai a.c. au fost dedicate unor întâlniri pregătitoare menite să permită STO cunoașterea diferitelor aspecte ale contextului politic în care urmau să aibă loc alegerile: cadrul legislativ, evenimente care au marcat campania electorală, elemente care ar putea afecta negativ corectitudinea procesului electoral și măsuri la îndemâna membrilor misiunii pentru a le contracara.

La prima întâlnire au participat doamna Tone Tingsgaard, coordonatorul misiunii STO, dl. Leo Platvoet, șeful Delegației APCE și dna. Marie Anne Isler Beguin, conducătoarea Delegației PE.

În continuare, parlamentarii s-au întâlnit cu Ambasadorul Vladimir Priakin, Șeful Biroului OSCE din Erevan, Bojana Urumova, Reprezentant special al Secretarului General al Consiliului Europei la Erevan, și Raul de Luzenberger, Însărcinat cu afaceri al Comisiei Europene în Georgia și Armenia, care au prezentat principalele elemente ale contextului politic intern în care se desfășoară EOM. De asemenea, nucleul central al Misiunii OSCE/ODIHR a înfățișat situația politică, desfășurarea campaniei electorale și tabloul media, cadrul electoral, procedurile de vot și probleme legate de securitate. Au urmat întâlniri cu reprezentanți ai unor ONG-uri (Comitetul Helsinki pentru Armenia, "Its Your Choice", IFES, NDI) și ai media (Yerevan Club Pres, Caucasus Media Institute, National Council on Public Radio and Television, Yerkir Media, Kentron News Department), ai Comisiei Electorale Centrale și ai principalelor partide politice.

Aceste întâlniri au permis cunoașterea mai exactă și mai nuanțată a situației sociale și politice din țară, a programelor și soluțiilor propuse electoratului de candidații partidelor politice, a modului de desfășurare a campaniei electorale.

În ziua prevăzută pentru alegeri – sâmbătă 12 mai 2007, între orele 08:00 și 20:00 - membrii Misiunii, în echipe de câte doi-trei observatori, au vizitat secții de votare, urmărind desfășurarea corectă a procesului electoral de la deschiderea până la închiderea secțiilor și, în continuare, deschiderea urnelor, numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor.

Echipa Camerei Deputaților (care a avut ca indicativ nr. 1115) a efectuat monitorizarea în regiunea Martuni (cod 0024), aflată la est de Erevan, într-un număr de 5 secții de vot arondate, și nu a înregistrat incidente sau iregularități în procesul de vot.

Reprezentanții Senatului au efectuat monitorizarea în Erevan.

Duminică 13 mai a.c., au avut loc o reuniune de evaluare și o conferință de presă în cadrul căreia a fost dat publicității comunicatul preliminar privind alegerile din 12 mai.

La 12 mai 2007 au avut loc alegeri pentru cei 131 de membri ai Adunării Naționale a Republicii Armenia, aleși pentru un mandat de cinci ani (începând cu aceste alegeri). 90 de locuri sunt atribuite, prin scrutin de listă, partidelor care obțin cel puțin 5% și coalițiilor care obțin 7%

din voturile exprimate, iar 41 de locuri sunt atribuite prin scrutin majoritar simplu (candidatul care obține cel mai mare număr de voturi este declarat ales ; atunci când este un singur candidat, este declarat ales dacă obține mai mult de 50% din voturile exprimate).

Cadrul legislativ referitor la alegeri constă în principal din Constituție și Legea Electorală, acestea fiind completate de alte acte legislative (Codul civil, Codul Penal, codurile de procedură și Legea Partidelor Politice) și de instrumente internaționale (pe care Armenia trebuie să le respecte în calitate sa de membru al Consiliului Europei și al OSCE). Legea a suferit modificări importante de la alegerile din 2003 pentru Adunarea Națională (în 2005 și 2006, cu asistență din partea OSCE/ODIHR și a Comisiei de la Veneția a Consiliului Europei), constituind o bază solidă pentru organizarea unor alegeri cu adevărat democratice, deși au existat unele deficiențe în implementarea prevederilor legislative.

Accesul la mijloacele de informare în masă (televiziunea este de departe sursa principală de informare) a rămas una din principalele probleme pentru numeroși interlocutori, îndeosebi din cadrul opoziției. Deși legislația garantează accesul egal la mass media, atât publică cât și privată, în decursul campaniei electorale, inclusiv timp de antenă gratuit la posturile publice de radio și televiziune, opoziția s-a plâns de acces restricționat prin diverse obstacole de natură administrativă. În general, Misiunea OSCE/ODIHR a putut constata că media, îndeosebi televiziunea și radioul, a furnizat electoratului informații ample privind evenimentele politice și electorale, cu diferențe sensibile între modul de acoperire la nivel național și la cel local: mijloacele de informare în masă cu acoperire națională s-au axat în mod predominant pe activitatea guvernului și a forțelor politice preprezidențiale, în timp ce media locale au acordat mai multă atenție candidaturilor locale, inclusiv candidaților independenți (scrutin majoritar simplu).

În ceea ce privește partidele politice, acestea se bazează mai mult pe personalități decât pe platforme, împărțindu-se în general în « progubernamentale » și « de opoziție » (eticheta « de opoziție » este flexibilă în politica armeană: unele partide pot fi considerate în opoziție cu partidele de guvernământ, fiind totodată loiale Președintelui; ca urmare, partidele s-au poziționat la alegerile parlamentare din 12 mai în perspectiva alegerilor prezidențiale din 2008, când actualul Președinte, Robert Kocharian, nu va mai putea candida întrucât și-a efectuat cele două mandate prevăzute de Constituție). În 2006, contextul politic s-a remarcat prin dizolvarea coaliției tripartite de guvernământ după demisia Președintelui de atunci al Adunării Naționale, Artur Bagdasarian. Partidul său, Orinats Yerkir (Țara Legii), a trecut în opoziție. Ca urmare, Partidul Republican (HHK), al primului ministru Andranik Markarian, și-a consolidat poziția în parlament (la 25 martie, Andranik Markarian a decedat subit, iar Serzh Sargsian a fost desemnat la 26 martie pentru a-i prelua funcțiile la conducerea partidului, iar la 4 aprilie, Președintele Kocharian l-a numit prim-ministru). Schimbările survenite în peisajul politic au afectat și confruntarea electorală: la aceste alegeri, Partidul Republican, ARF Dashnaktsutun (Federația Revoluționară Armeană) și Partidul Unit al Muncii nu au mai participat la alegeri ca o coaliție, deși erau parteneri la guvernare. Totodată, în contextul confruntării preelectorale, au fost înființate mai multe partide, atât progubernamentale cât și de opoziție, iar altele au căzut în uitare. Astfel, Partidul Armenia Prosperă (BH), progubernamental, creat în martie 2006, era plasat de sondajele de opinie înainte de alegeri pe primul loc (18%). Principalii competitori înscrși în cursa electorală au fost:

- partide de guvernământ: Partidul Republican Armean – condus de actualul prim-ministru, Serzh Sargsyan, Federația Revoluționară Armeană Dashnaktsutun – condus de Armen Rustamian, Partidul Unit al Muncii – condus de Gurchen Arsenian, parlamentar;
- partide parlamentare de opoziție: Partidul Țara Legii (Orinats Yerkir) – condus de Artur Bagdasarian, fost speaker al Parlamentului, Partidul Unitate Națională – condus de Artashes Ghegamian, parlamentar, și Partidul Poporului din Armenia – condus de Stepan Demirchian, parlamentar.
- partide extraparlamentare: Partidul Armenia Prosperă, Partidul Poporului, Partidul Republica, Partidul Moștenirea

În Armenia, deși bărbații și femeile sunt egali în fața legii (art. 14.1 din Constituție), reprezentarea parlamentară a femeilor este foarte redusă (7 deputate din 131 – 5,3%). Prin Legea electorală revizuită, reprezentarea femeilor în confruntarea electorală a fost îmbunătățită, stipulând că femeile trebuie să constituie cel puțin 15% din fiecare listă de partid/coalitie (față de 5% în 2003) și să ocupe cel puțin fiecare a zecea poziție pe listă. Cu toate acestea, vizibilitatea femeilor candidate în campania electorală a fost redusă.

În ziua alegerilor, votarea a decurs într-o atmosferă în general calmă. În cadrul reuniunii de evaluare de duminică 13 mai, desfășurarea votării a fost apreciată pozitiv în majoritatea secțiilor de vot monitorizate (94%). A fost evident faptul că membrii birourilor electorale ale secțiilor de votare cunoșteau și au respectat procedurile.

Deși operațiunile de numărare a voturilor și totalizare a rezultatelor s-au prelungit, s-au încadrat în general în termenele legale. Numărarea a fost efectuată în general corect, dar în mai multe secții de votare aceasta s-a desfășurat în mod dezordonat. S-a constatat, de asemenea, că unele secții de votare au avut dificultăți în completarea protocoalelor, în câteva cazuri constatându-se erori grave de procedură sau omisiuni.

Comunicatul comun al Misiunii internaționale de monitorizare electorală cu privire la constatările și concluziile preliminare, dat publicității la 13 mai a.c., reflectă modul în care s-a desfășurat campania electorală, votul propriu-zis în ziua de 12 mai a.c. și numărarea voturilor și totalizarea rezultatelor de către birourile electorale ale secțiilor de vot în timpul nopții care a urmat. Așa cum se menționează în comunicat, o apreciere finală cu privire la alegeri depinde și de modul de desfășurare a ultimelor etape ale procesului electoral, inclusiv stabilirea rezultatelor votului, anunțarea rezultatelor finale și tratarea contestațiilor și reclamațiilor post-electorale. OSCE/ODIHR va elabora un raport final, care va include și recomandări, în termen de două luni de la încheierea procesului electoral.

Comunicatul evidențiază progresele făcute de către autoritățile armene în înlăturarea deficiențelor constate la alegerile precedente, inclusiv prin amendamentele aduse Legii electorale. Se consideră că a avut loc o campanie electorală dinamică, care s-a bucurat de o acoperire amplă în mass media. Ziua alegerilor a fost calmă, fără incidente majore. Au apărut câteva probleme de procedură în timpul numărării voturilor și totalizării rezultatelor.

Tone Tinggaard, vicepreședintă a AP OSCE și coordonator special al Misiunii de monitorizare electorală pe termen scurt, a afirmat că aceste alegeri constituie o îmbunătățire evidentă față de cele precedente, ceea ce este foarte bine pentru democrația din Republica Armenia. Domnia sa a mai declarat că este nevoie în continuare de și mai multă muncă pentru consolidarea democrației, aceasta necesitând eforturi reunite din partea tuturor forțelor politice. La rândul său Leo Platvoet, șeful Delegației APCE, a felicitat poporul armean pentru progresele realizate, în pofida anumitor probleme legate de împletirea intereselor dintre politic și mediul de afaceri, exprimând disponibilitatea Consiliului Europei și a Adunării sale Parlamentare de a acorda în continuare asistență în procesul de consolidare a democrației. Marie Anne Isler Beguin, care a condus Delegația PE, a estimat că prin participarea la aceste alegeri, cetățenii armeni au făcut un pas spre valorile democratice europene, așa cum sunt ele prevăzute și promovate de politica de vecinătate a UE.

Pe toată durata misiunii, delegația parlamentarilor români a beneficiat de sprijinul și asistența dnei. ambasador Crina Prunariu și ale celorlalți membri ai Ambasadei României la Erevan, acordate cu deosebită amabilitate și solicitudine.

Deputat Alecsandru Știucă

Deputat Traian Dobre